

Sygn. akt I UK 512/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z odwołania A. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Rybniku

o prawo do świadczenia przedemerytalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 sierpnia 2015 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 5 czerwca 2014 r., sygn. akt III AUa 440/14,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od odwołującego się A.D. na rzecz organu
rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w
Rybniku kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rybniku decyzją z 7 maja 2013 r. odmówił ubezpieczonemu A. D. prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Na skutek odwołania ubezpieczonego, Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z 6 listopada 2013 r., X U 2114/13, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do świadczenia przedemerytalnego od 1 lutego 2013 r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy.

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 21 października 2014 r., III AUa 440/14, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie. Sąd stwierdził, że

ubezpieczony nie spełnił łącznych warunków do nabycia spornego świadczenia, określonych w art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 170 ze zm.). Stosownie do odczytywanego w całości art. 2 tej ustawy, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która po ustaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn wskazanych w ust. 1, po ustaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, po ogłoszeniu upadłości pozarolniczej działalności prowadzonej nieprzerwanie nie krócej niż przez 24 miesiące, pobierała zasiłek dla bezrobotnych co najmniej 6 miesięcy, przy czym okres pobierania tego zasiłku istotnie nie musi przypadać bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 tej ustawy.

Z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, że ubezpieczony, po ustaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (pobieranej od 10 sierpnia 2009 r. do 30 września 2010 r.), pobierał zasiłek dla bezrobotnych przez rok (od 16 grudnia 2010 r. do 15 grudnia 2011 r.), a następnie był zatrudniony od 26 marca do 30 września 2012 r. na podstawie umowy o pracę, rozwiązanej z przyczyn dotyczących pracodawcy. Fakt pobierania przez ubezpieczonego zasiłku dla bezrobotnych przez okres 6 miesięcy przed podjęciem zatrudnienia, które ustało z przyczyn dotyczących pracodawcy, nie oznacza, że taka sytuacja wypełnia wymagania z art. 2 ust. 1 i 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Sąd Apelacyjny podkreślił, że celem ustawy o świadczeniach przedemerytalnych było przyznawanie tego świadczenia „tylko w sytuacji, gdy osoba w wieku przedemerytalnym nie ma rzeczywistej możliwości znalezienia zatrudnienia, co powinno być poprzedzone aktywnym poszukiwaniem źródła przychodu, w związku z czym osobom, które utraciły pracę bez swojej winy, proponuje się po utracie pracy w pierwszym okresie cykl działań aktywizujących, stąd dopiero po upływie 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku osoby te mogą złożyć wniosek o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego”. W przypadku ubezpieczonego taka sytuacja nie wystąpiła. Po ustaniu zatrudnienia ubezpieczony nie miał prawa do zasiłku dla bezrobotnych, a po okresie 2 miesięcy bezrobocia złożył wniosek o przyznanie świadczenia, dołączając zaświadczenie urzędu pracy z

11 lutego 2013 r. o okresie pobierania zasiłku do 15 grudnia 2011 r. Zaświadczenie urzędu pracy o upływie 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych zostało również wydane 15 lipca 2011 r. Zaświadczenie to ubezpieczony przedłożył wraz z poprzednim wnioskiem o przyznanie świadczenia z 29 lipca 2011 r. załatwionym odmownie prawomocną decyzją organu rentowego z 22 sierpnia 2011 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego, na podstawie ponownego zaświadczenia urzędu pracy z 11 lutego 2013 r. nie można uznać, aby ubezpieczony spełnił wymaganie z odczytywanego ściśle art. 2 ust. 3 pkt 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych dotyczące złożenia w organie rentowym wniosku o świadczenie w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł w imieniu ubezpieczonego jego pełnomocnik, zaskarżając wyrok ten w całości.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że świadczenie przedemerytalne należne jest osobie, która pobierała zasiłek dla bezrobotnych co najmniej 6 miesięcy po ustaniu ostatniego stosunku pracy, w sytuacji gdy art. 2 ust. 3 tej ustawy nie uzależnia przyznania świadczenia od obowiązku pobierania zasiłku dla bezrobotnych wyłącznie po ustaniu ostatniego stosunku pracy.

Konieczność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do pytania: „czy z art. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych odczytywanym w całości wynika, że warunkiem dla uzyskania prawa do świadczenia przedemerytalnego jest pobieranie zasiłku dla bezrobotnych przez osobę ubiegającą się o przyznanie tego świadczenia bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 tej ustawy”.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę przez przyznanie mu prawa do świadczenia emerytalnego oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi

Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje.

W odpowiedzi na skargę pełnomocnik organu rentowego wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Zagadnienie prawne uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania przez Sąd Najwyższy musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że powinno odnosić się do przepisów prawa znajdujących zastosowanie w sprawie, które objęte są podstawą skargi kasacyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 9 lutego 2011 r., III SK 43/10, LEX nr 1238127); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i 3) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje problem mający znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty

przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją w piśmiennictwie rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2011 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 9 marca 2011 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z 24 lutego 2011 r., II PK 274/11, LEX nr 1215146). Ponadto zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571).

Takich wymagań nie spełnia przedstawione w skardze „zagadnienie prawne”, które sprowadza się do pytania, czy okres co najmniej sześciu miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, warunkujący nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego, powinien przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy według „odczytywanego w całości” art. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Przede wszystkim, tak sformułowane zagadnienie prawne zostało już rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy, który w wyroku z 23 maja 2012 r., I BU 15/11 (OSNP 2013 nr 11-12, poz. 134) stwierdził, że świadczenie przedemerytalne przysługuje pracownikowi, z którym stosunek pracy został rozwiązany z powodu likwidacji lub niewypłacalności pracodawcy, po upływie co najmniej sześciu miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych (art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych), bez potrzeby wykazywania nieprzerwanego (ciągłego) pobierania zasiłku dla bezrobotnych przez okres sześciu miesięcy po rozwiązaniu „ostatniego” stosunku pracy. Stanowisko to zostało następnie potwierdzone w uchwale z 2 lipca 2013 r., III UZP 2/13 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 256) w której Sąd Najwyższy orzekł, że okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, określony w art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, nie musi przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku

pracy z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 tej ustawy. Na tej podstawie należy stwierdzić, że nie występuje kolejna potrzeba wyjaśniania tego samego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), co do którego Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd w powołanych orzeczeniach. Ponadto, w skardze kasacyjnej brak jest zarzutów naruszenia przepisów postępowania, dlatego dla Sądu Najwyższego – który związany jest ustaleniami stanu faktycznego stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) – miarodajne są ustalenia Sądów obu instancji, że skarżący pobierał zasiłek dla bezrobotnych, warunkujący nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego, nie po rozwiązaniu stosunku pracy (w tym ani pośrednio, ani bezpośrednio po rozwiązaniu), ale przed jego rozwiązaniem z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Natomiast przedstawione przez skarżącego „zagadnienie prawne” odnosi się do okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych po rozwiązaniu stosunku pracy, koncentrując się na wątpliwościach co do istnienia obowiązku „bezpośredniości” jego pobierania po ustaniu, a nie przed ustaniem „ostatniego” zatrudnienia, jak to miało miejsce w sprawie. Na tej podstawie należało uznać, że przedstawione zagadnienie prawne pozostaje w oderwaniu od poczynionych w sprawie, niepodważonych w skardze kasacyjnej ustaleń faktycznych, przez co nie spełnia wymagań przewidzianych dla istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c.